

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 16/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kollektivtrafiklagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 november 2012 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av kollektivtrafiklagen (RP 143/2012 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- planerare Iida Huhtanen, kommunikationsministeriet

- tillståndschef Pasi Hautalahti, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten
- ledande kollektivtrafikexpert Marja Rosenberg, Trafikverket
- samhällsteknisk direktör Matti Matinheikki, Uleåborgs stad
- avdelningschef Ari Heinilä, Linja-autoliitto.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att kollektivtrafiklagen ändras i fråga om fördelningen av behörigheten mellan myndigheterna. Uleåborgs stad föreslås bli en regional myndighet som ska vara behörig inom kollektivtrafiken inte bara inom det egna området utan även inom kommunerna Ii, Kempele, Limingo, Muhos och Tyrnävä. De uppgifter som anknyter till beviljande, kontroll och återkallande av kollektivtrafiktillstånd och

gemenskapstillstånd koncentreras enligt förslaget till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten. Dessutom föreslår regeringen att Trafikverket ska besluta om kvoteringen av det anslag i statsbudgeten som anvisas för kollektivtrafiken till behöriga närings-, trafik- och miljöcentraler.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer.

Kollektivtrafiken är en mycket viktig form av basal samhällsservice med avseende på dels lika möjligheter för människor att röra sig, dels uppfyllelsen av miljömålen. Utskottet anser att ökad

användning av kollektivtrafik bör vara det tydliga målet.

Regeringen föreslår vissa ändringar i behörighetsfördelningen i kollektivtrafiklagen (869/2009). Uleåborgs stad föreslås bli behörig myndighet inte bara inom sitt eget område utan också i kommunerna Ii, Kempele, Limingo, Muhos och Tyrnävä. Enligt uppgift kommer man att inrätta en kollektivtrafiknämnd för denna stadsregion. Inom stadsregioner är det vanligt att man rör sig och arbetar över kommungränser. Ambitionen med att inrätta regionala myndigheter är att även trafiken ska planeras och organiseras i ett större regionalt sammanhang på ett för pendlingsregionen rationellt sätt. Stödjande sig på erhållen information tillstyrker utskottet följaktligen förslaget att Uleåborgs stad blir behörig myndighet inom Uleåborgsregionen.

Regeringen föreslår att de uppgifter som har att göra med att bevilja, återkalla och övervaka kollektivtrafiktillstånd och gemenskapstillstånd koncentreras till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten. Med förslaget att koncentrera behörigheten inom tillståndsförvaltningen till ett ställe vill regeringen föra samman all kunskap och alla uppgifter som rör kollektivtrafiktillstånd. Under sakkunnigutfrågningen påpekades det helt allmänt att tillämpningen av kollektivtrafiklagen inte varit enhetlig på alla punkter och därmed inte varit tillräckligt förutsägbart för tillståndsmyndigheterna runt om i landet. Enligt utskottets mening kommer den rationella koncentrationen av tillståndsförvaltningen för kollektivtrafik att skapa enhetlig praxis och tolkning, vilket gör myndighetsverksamheten effektivare och gynnar aktörerna inom branschen när tolkning och praxis harmoniseras och förutsägbarheten ökar.

Regeringen föreslår också att Trafikverket i fortsättningen ska få besluta om hur kollektivtrafikanslaget i budgeten ska fördelas mellan de behöriga närings-, trafik- och miljöcentralerna. För närvarande hör uppgiften till Kommunikationsministeriet. Enligt förslaget får verket använda anslaget även för utveckling, planering och forskning. Från sakkunnighåll uttrycktes farhå-

gan att det här kan leda till minskade pengar för kollektivtrafik. Men efter erhållen utredning anser utskottet att förslaget är befogat.

Allmänt taget ställde sig de utfrågade experterna positiva till propositionens syfte och i de flesta stycken också till innehållet. När det gäller den föreslagna 32 § om återkallande av trafiktillstånd och anknytande hörandeprocess, påpekades det från sakkunnighåll att som läget är nu innehåller det rikstäckande trafiktillståndssystemet (Vallu) inte uppgifter om alla återkallade tillstånd och att det kan göra det svårare att i enlighet med paragrafen höra myndigheter som beviljat gällande tillstånd. Utskottet understryker vikten av att man skapar fungerande och effektiva rutiner för att bevilja, återkalla och övervaka tillstånd och i förekommande fall också ser över datasystemen för att därmed underlätta genomförandet av bestämmelserna. Dessutom måste kollektivtrafiktillstånden och tillstånden för linjebaserad trafik övervakas effektivt och resurstilldelningen vara adekvat. Såväl tillståndsmyndigheternas övervakning som vägkontrollerna måste vara till den grad effektiva att de också har en preventiv effekt.

Utskottet ser på det hela taget det som ett viktigt mål de kommande åren att kollektivtrafiklagen genomförs effektivt för att servicestandarden inom busstrafiken ska säkras på olika håll i landet. För att målet ska nås och allt fungera krävs det en gemensam vision, samordning och ett intensivt och fungerande samarbete mellan företagare, kommuner, behöriga myndigheter och andra trafikmyndigheter. Detta stora komplex påverkas också av det nu aktuella förslaget. Därför gäller det att ge akt på hur förslaget genomförs och tolkas i praktiken och vilka konsekvenser det får samt gå ut med information om ändringarna för att kollektivtrafikservicen överlag ska bli bättre och servicen kunna tillhandahållas kundorienterat och ekonomiskt. Rent generellt vill utskottet påpeka hur viktigt det är med stödet till kollektivtrafiken och att nivån på det bibehålls för att hela det stora kollektivtrafiksystemet ska fungera och kunna utvecklas i framtiden.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 27 november 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kalle Jokinen /saml
vordf. Osmo Kokko /saf
medl. Mikko Alatalo /cent
Thomas Blomqvist /sv
Ari Jalonen /saf
Kalle Jokinen /saml
Jukka Kopra /saml

Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd
Arto Satonen /saml
Eila Tiainen /vänst
Ari Torniainen /cent
Oras Tynkkynen /gröna
Mirja Vehkaperä /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.